

Kupitia Bahari ya Shamu

SABATO MCHANA

Somo la Juma Hili: Kut. 12:31–36, Yak. 2:17–20, Kut. 13:1–14:31, Ebr. 11:22, Kut. 15:1–21, Ufu. 15:2–4.

Fungu la Kukariri: “Musa akawaambia watu, Msiogope, simameni tu, mkauone wokovu wa Bwana atakaowafanyia leo; kwa maana hao Wamisri mliowaona leo hamtawaona tena milele. Bwana atawapigania ninyi, nanyi mtanyamaza kimya” (Kutoka 14:13, 14).

Kutoka ndio uzoefu wa kuvutia na adhimu zaidi wa watu wa Mungu katika Agano la Kale. Tukio hili ni kielelezo cha kiungu cha jinsi Mungu alivyowashinda adui za Waebrania na kuwaleta Waisraeli kwa ushindi katika Nchi ya Ahadi. Pia ni ishara ya wokovu na ukombozi katika Kristo.

Kwa mtazamo wa kibinadamu, wana wa Israeli walikuwa katika hali ya kukata tamaa, yaani isiyowezekana—hali ambayo, kwa wenyewe, wasingeweza kujiokoa kwayo. Ikiwa wangekombolewa, ingebidi iwe kwa tendo la kiungu. Ni sawa na sisi na dhambi: kwa sisi wenyewe, tuko katika hali isiyo na tumaini. Tunahitaji jambo kubwa zaidi kuliko Kutoka. Nasi tumeupata: msalaba wa Kristo, na kile Kristo alichofanya pale kwa ajili yetu sote.

Matukio ya kuondoka kwa Israeli kutoka nchi ya Gosheni, yaliyotajwa katika Kutoka 12—hadi wimbo wa Musa, ulioimbwa kwa furaha katika Kutoka 15—ni ya kustaajabisha na ya ajabu sana. Ishara, maajabu na kazi za Mungu za ukombozi za kimiujiza viko katika kilele chake.

Lakini hata haya hayawezi kulingana na kile Kristo alichotufanyia msalabani, ambacho mfululizo wa matukio ya Kutoka ulikuwa ni kivuli chake tu.

**Jifunze somo la juma hili kwa maandalizi ya Sabato ya Agosti 9.*

Enendeni, Kamtumikieni Bwana

Katika usiku wa Pasaka, hukumu ya Mungu iliwaangukia wale ambao hawakufunikwa na damu (*Kut. 12:1–12*). Hakuna aliyeokolewa kwa sababu ya cheo, elimu, hali ya kijamii au jinsia. Adhabu ilizipata familia zote, kuanzia kwa Farao hadi watumwa, na hata wazaliwa wa kwanza wa wanyama. Kiburi cha Misri kilishindwa kabisa.

Soma Kutoka 12:31–36. Ni ombi gani la ajabu analotoa Farao na kwa nini, hata anawapa ruhusa wote kuondoka?

Ni ajabu kiasi gani kwamba Farao, katika kuwaambia Waebrania waende kuabudu, anaongeza ombi hili: “Mkanibariki nami pia.”

Mkanibariki nami pia?

Kwa nini yeye, mfalme wa Misri, “mungu” duniani katikati ya watu wake, aombe hivyo? Inaonekana kana kwamba hatimaye anautambua uweza wa Mungu wa Waebrania na angependa kunufaika nao. Hata hivyo, Mungu anawezaje kumbariki huku akiwa amezama sana katika uasi, ukaidi, dhambi na kiburi? Kwa hakika, hatimaye alitoa ruhusa yake, lakini haikutokana na utii kwa mapenzi ya Yahweh. Badala yake, ilitokana na kushindwa. Hakuwa mwenye kutubu—kama matendo yake ya baadaye yalivyodhihirisha. Alitaka tu kukomesha uharibifu uliokuwa ukiangamiza ufalme wake.

Farao alifedheheshwa. Na, kutokana na hali ya kuhuzunisha iliyosababishwa na pigo baya kuliko yote, anatoa ruhusa Israeli waondoke Misri. Alichokataa kutoa nyakati zote zilizopita, na haidhuru mateso yaliyoletwa na matendo yake juu ya taifa lake, sasa anaruhusu.

Na watu wa Misri, kwa sababu zilizo bayana, wana shauku Waebrania waende, vile vile. Kama walivyosema, tafadhali ondokeni, la sivyo, “tumekwisha kufa sote.”

Mungu, wakati huohuo, alifanya iwezekane kwa Waisraeli kutoondoka Misri mikono mitupu, bali pamoja na vitu ambavyo wangevihitaji kwa ajili ya kile ambacho, hatimaye, kiligeuka kuwa safari ndefu zaidi kuliko ilivyotazamiwa. Wamisri waliwapa Wayahudi vitu hivi vya thamani ili tu kuwaharakisha hawa watu watoke nchini mwao, lakini vitu hivyo vilikuwa mishahara ambayo Waisraeli walikuwa wamenyimwa kwa muda mrefu kwa karne nyingi za kazi za utumwa. Kwa hakika kwa Wamisri, bei ya kuwatoa Waebrania kutoka katika nchi yao ilikuwa nafuu ya kutosha.

Ni mara ngapi “tumejutia” matendo yetu kwa sababu tu ya matokeo yake na si kwa sababu matendo hayo yenyewe yalikuwa mabaya? Kwa nini hiyo si toba ya kweli? Tunawezaje kujifunza kusikitikia dhambi ambazo, kwa namna fulani, tunafanikiwa kuzitenda bila kugunduliwa, angalau kwa muda mfupi?

Kutakaswa kwa Wazaliwa wa Kwanza

Wakati ulioahidiwa wa ukombozi, wa wokovu, ulikuwa karibu kufika. Watu walihitajika kuwa tayari. Walihitaji si kuamini tu bali kufuata imani hizo. Mungu alikuwa amewaambia walichopaswa kufanya; kwa imani, sasa walipaswa kufanya hivyo. Ingawa katika muktadha tofauti kabisa na kile Yakobo alichokuwa anaandika juu yake, kanuni hiyo inafaa sana: "Lakini wataka kujua, wewe mwanadamu usiye kitu, kwamba imani pasipo matendo haizai?" (*Yak. 2:17-20*).

Soma Kutoka 13:1-16. Wazaliwa wa kwanza wa Israeli waliokolewa kwa neema ya Mungu wakati wa pigo la mwisho. Kwa nini amri hii ni ya milele, na inapaswa kumaanisha nini kwetu leo?

Mungu alizilinda kwa fadhili familia za Waisraeli waliokuwa wamefunikwa kwa damu kwa sababu, kwa imani, walikuwa wameweka alama kwenye miimo ya milango yao. Maagizo haya mapya yalitoka kwa Bwana kupitia kwa Musa: "Nitakasie wazaliwa wa kwanza wote" (*Kut. 13:2*). Sheria hii ilitumika kwa wanadamu na kwa wanyama vilevile.

Kanuni moja iliyo nyuma ya amri hii ni kwamba kila kitu ni Chake kwa sababu Yeye ndiye Muumbaji wetu na Mmiliki wa kila kitu: "Nchi na vyote vilivyomo ni mali ya BWANA, dunia na wote wakaao ndani yake" (*Zab. 24:1*). "Fedha ni mali yangu, na dhahabu ni mali yangu, asema Bwana wa majeshi" (*Hagai. 2:8*). Wazaliwa wa kwanza wa Waisraeli walikuwa malimbuko ya baraka za Mungu, alizokuwa amewapa; walikuwa pia ishara ya kujiweka wakfu kwao kabisa Kwake na ya ufahamu wao kwamba vyote walivyokuwa navyo vilitoka Kwake tu.

Pia, tunaona wazo la ukombozi, la wokovu, hapa. Wazaliwa wa kwanza hawakuuawa kwa sababu walikuwa wamefunikwa kwa damu. Walikombolewa kutoka kifoni, kama walivyo wote waliofunikwa kwa damu ya Yesu. Kama vile Paulo anavyoandika kuhusu Yesu: "ambaye katika yeye tuna ukombozi, yaani, msamaha wa dhambi" (*Kol. 1:14*).

Wakati huohuo, kanuni zilitolewa kuhusu jinsi uwekwaji wakfu huu ungepaswa kufanyika, maadhimisho yao ya wokovu wao toka katika utumwa wa Misri. Walipaswa kutoa dhabihu za wanyama, lakini wana wao walipaswa kukombolewa (*Kut. 13:12, 13, 15*).

Kutoka 13:16 inaelezea juu ya kile walichopaswa kuweka katika mikono yao na katikati ya macho yao. Ni kwa jinsi gani hiki ni kielelezo cha ukweli muhimu wa kiroho kwamba, haidhuru tuna kiasi gani cha imani, ni lazima tuidhihirishe kwa vitendo imani hiyo?

Kuvuka Bahari ya Shamu

Soma Kutoka 13:17–14:12. Mungu aliwaongozaje Waisraeli walipotoka Misri, na nini kilifanyika baadaye?

Kufuatia maagizo ambayo Mungu alimpa Musa, Waisraeli walitoka Misri kama jeshi lililopangwa vizuri. Maneno ya Kiebrania tsaba' na makhaneh yanathibitisha maelezo hayo, yaani, "jeshi," "divisheni," "kambi," na "majeshi" (*Kut.* 6:26; *Kut.* 7:4; *Kut.* 12:17, 41, 51); *Kut.* 14:19, 20; *linganisha na Kut.* 13:18). Waligawanywa katika vikosi na wakatembea kama jeshi. Baadaye Balaamu aliona kutokea katika vilima vya Moabu kwamba Israeli walikuwa "wamekaa kabila kabila" (*Hes.* 24:2).

Wakati huo huo, "Musa akaichukua ile mifupa ya Yusufu pamoja naye" (*Kut.* 13:19). Haya ni maelezo muhimu sana katika kifungu hicho, na yanafunua utimilifu wa imani ya Yusufu katika ahadi za Mungu. Yusufu hakusahau kamwe Nchi ya Ahadi, ingawa aliishi katika fahari na fadhila za Misri. Aliomba kwamba mifupa yake ipelekwe katika nchi ya Kanaani (*Mwa.* 50:24, 25). Aliamini kwamba hakika Bwana angewatembelea Waisraeli huko Misri na kuwaleta katika nchi, kama vile alivyoapa (*Ebr.* 11:22). Wakati Israeli walipofika Kanaani, mifupa ya Yusufu "wakaizika huko Shekemu" (*Yos.* 24:32).

Nguzo ya wingu na nguzo ya moto zilikuwa ishara zinazoonekana wazi za kuwepo kwa Mungu kati ya watu Wake. Bwana alikaa huko na kusema kutoka katika lile wingu (*Kut.* 14:24; *Hes.* 12:5, 6).

Wakati huohuo, Farao afunua nia za kweli za moyo wake. Hajaongoka, na kamwe hakutubu kweli kweli. Kuomba kwake Mungu ambariki ulikuwa ni kama utani, huenda udanganyifu katika moyo wake mwenyewe. Alikusanya jeshi lake, na kuwafuata watumwa wao walioondoka. Ni kwa namna gani mtu huyu alipofushwa kabisa na dhambi.

Watu walipoona jeshi la Farao likija, walisema maneno na kueleza hisia ambazo wangezirudia zaidi ya mara moja: "Je! Kwa sababu hapakuwa na makaburi katika Misri umetutoa huko ili tufe jangwani? Mbona umetutendea haya, kututoa katika nchi ya Misri?" (*Kut.* 14:11).

Yaani, wakiwa tayari wameona udhihirisho huo wa ajabu wa nguvu za Mungu, uliojumisha kutokuangamizwa kwa wazaliwa wao wa kwanza, watu bado walionesha ukosefu mkubwa wa imani.

Fikiria mara ya mwisho ulipokabili hali ya kutisha. Mwitikio wako wa kwanza ulikuwa upi: imani kwa Mungu au ukosefu wa imani? Ni masomo gani ulipaswa kujifunza kutokana na hali hiyo yanayoweza kukusaidia wakati hali nyingine itakapojitokeza (na bila shaka itatokea)?

Kusonga Mbele kwa Imani

Soma Kutoka 14:13–31. Licha ya kukosa kwao imani, Mungu aliwafanyia nini wana wa Israeli?

Kwa sababu Musa alimtumaini Mungu na Neno Lake kwa moyo wote, aliwatia shime watu. Aliwasilisha mambo manne muhimu kuhusu jinsi ya kutenda katika hali ngumu:

1. “‘Msiogope’” (*Kut. 14:13*). Wito wa kwanza ni kumtumaini Bwana, kwa sababu ni kwa njia hii tu hofu inaweza kushindwa. Isaya anatukumbusha ukweli huu kwa kusema kwamba waumini wako mikononi mwa Mungu, Naye atatenda kwa ajili yao watakapomkubali kama Mungu na Bwana wao: “‘usiogope, kwa maana mimi ni pamoja nawe; usifadhaike, kwa maana mimi ni Mungu wako. . . . Kwa maana mimi, Bwana, Mungu wako, nitakushika mkono wako wa kuume, nikikuambia, Usiogope; mimi nitakusaidia’” (*Isa. 41:10, 13*).
2. “‘Simameni [imara]’” (*Kut. 14:13*). “Kusimama kwa utulivu” hakumaanishi tu kuacha manung’uniko na kutazamia mambo makubwa, bali kumtumaini Mungu na kungoja kwa subira uingiliaji kati Wake mkuu, kwa sababu atatenda.
3. “‘Mkauone wokovu wa Bwana atakaowafanyia leo’” (*Kut. 14:13*). Ili imani yetu ikue, ni muhimu kutambua uongozi na msaada wa Mungu na kushukuru kwa usaidizi Wake ulioahidiwa. “Kuona” maana yake ni kufungua macho (kwa sababu kutoamini ni upofu). Ni Mungu pekee anayeweza kutoa ushindi, usalama, na wokovu. Mungu daima yuko kwa ajili yetu, akijali na kutoa kile kinachohitajika kwa wakati ufaao.
4. “‘BWANA atawapigania’” (*Kut. 14:14*). Hili linaonesha kile ambacho Mungu atafanya: Yeye binafsi atawapigania watu Wake. Kalvari ni uthibitisho wa mwisho wa ukweli huu, kwa maana msalabani Kristo alimshinda Shetani ili kutupa uzima wa milele (*Yn. 5:24; Ebr. 2:14; Ufu. 12:10, 11*). Baadaye, hata Wamisri walitambua kwamba Bwana alikuwa akiwapigania Waisraeli (*Kut. 14:25*).

Amri ya Mungu kwa Musa ilikuwa wazi: “Songa mbele.” Mungu alifunua mpango Wake wa utendaji hatua kwa hatua: (1) Malaika wa Mungu na nguzo ya wingu alitoka mbele ya kambi ya Israeli na kusimama nyuma yao, akiwalinda dhidi ya jeshi la Wamisri; (2) kwa imani Musa alipaswa kunyoosha mkono wake juu ya bahari; (3) Bwana aligawanya maji na kuyakausha kwa upepo mkali; na (4) matokeo yalikuwa kwamba Waisraeli walipita salama baharini katika nchi kavu hadi ng’ambo ya pili. Wamisri waliwafuata bila kutambua, kwa sababu hawakuona kwamba Mungu alikuwa anawafanyia watu Wake mambo yasiyo ya kawaida; yaani, hawakuona hadi wakiwa wamechelewa sana, kama kukiri kwao katika Kutoka 14:25 kulivyofunua.

Wimbo wa Musa na Miriamu

Jeshi lote la Misri liliangamizwa; hakuna aliyesalimika, pamoja na Farao (*tazama Zab. 136:15*). Yalikuwa maangamizo ya kutisha kwa Wamisri na ushindi kamili kwa watu wa Mungu. Si ajabu kwamba katika historia yao yote, na hata leo, Wayahudi wanasimulia kisa hiki.

Soma Kutoka 15:1–21. Wimbo wa Musa una maudhui gani?

Wimbo huu unamsifu Bwana kwa sababu ni shujaa mwenye nguvu aliyewashinda wale waliowapinga watu Wake. Musa binafsi anafafanua mada hii kwa kusesitiza kwamba Bwana, Mungu wake, pia ni nguvu, wimbo, na wokovu wake. Hakuna aliye kama Yeye, “mtukufu katika utakatifu, Mwenye kuogopwa katika sifa zako, mfanya maajabu” (*Kut. 15:11*).

Wimbo wa Musa unamhusu Mungu, unaeleza kuhusu Yeye ni nani na kile anachofanya. Bwana ametukuka, anasifiwa na kustaajibisha kwa kazi Yake ya pekee kwa watu Wake. Shukrani na ibada ni matokeo ya asili ya wema wa Mungu kwetu. Kuthamini upendo Wake ni sharti la maisha ya kiroho yenye kusesimua. Upendo thabiti wa Mungu unasisitizwa hasa na kutukuzwa kwa sababu atawaongoza watu aliwakomboa, Naya atawaongoza hadi katika makao matakatifu. Musa anatabiri kwamba Mungu atasimamisha patakatifu juu ya mlima wa urithi Wake (*Kut. 15:17*), yote yakielekeza mbele kwa Sayuni na hekalu lililoko Yerusalemu.

Katika Ufunuo 15:2–4, waliokombolewa wanaimba wimbo wa Musa na wimbo wa Mwana-kondoo. Je, unaweza kufikiria jinsi hili litakavyosikika mbinguni, huku kumsifu Mungu kwa matendo Yake makuu na ya ajabu, kumsifu Mungu kwa hukumu Zake za haki na za kweli, na kumsifu Mungu kwa matendo Yake ya haki na utakatifu Wake?

Angalia mstari wa mwisho wa wimbo. “Kwa maana mataifa yote watakuja na kusujudu mbele zako; kwa kuwa matendo yako ya haki yamekwisha kufunuliwa.” Yaani, wakati hukumu zote za Mungu—hasa hukumu Zake juu ya uovu na ukandamizaji ambao kwa melfu ya miaka havijaadhibiwa—zote zimetolewa, waliokombolewa wa mataifa watamsifu kwa hukumu hizo.

Immanuel Kant alisema kwamba ikiwa Mungu ni mwenye haki, basi lazima kuwe na aina fulani ya maisha ya baada ya kifo. Kwa nini kauli hiyo ni ya kweli kabisa, na tunawezaje kujifunza kuamini kwamba siku moja haki inayokosekana hapa kwa muda mrefu itakuja? Unawezaje kupata faraja kutokana na tumaini hili?

Jifunze Zaidi: Soma Ellen G. White, "Kutoka," uk. 288–297, katika *Patriarchs and Prophets*.

Mungu alikuwa upande wa Waisraeli licha ya imani yao haba. Alitamani kuwafundisha na kuwaongoza katika jinsi ya kufikiri na kuishi kama watu Wake wateule. Mungu aliwaongoza kwa subira na kuwaelekeza mahali ambapo wangekabiliana na changamoto chache. Ellen G. White anaeleza: "Waisraeli . . . walikuwa na ufahamu mdogo kuhusu Mungu na imani ndogo juu Yake, na wangeweza kutishika sana na kuvunjika moyo. Hawakuwa na silaha na wala hawakuwa na uzoefu wa vita, roho zao zilikuwa zimedhoofishwa kwa utumwa wa muda mrefu, na walikuwa wamezungukwa na wanawake na watoto, makundi ya kondoo na ng'ombe. Kwa kuwaongoza katika njia ya Bahari ya Shamu, Bwana alijidhihirisha kama Mungu wa huruma na pia wa hukumu."—Ellen G. White, *Wazee na Manabii, Sehemu ya Kwanza* uk. 289.

Ikizungumzia Wimbo wa Musa, Andrews Bible Commentary inasema: "Uhakika wa tendo hili la Mungu la ukombozi katika historia unatuhakikishia kwamba hatuna chochote cha kuogopa kwa ajili ya wakati ujao. Uberti wa mwisho unawaangazia maadui wa wakati ujao ambao wangekabiliwa katika kuitwaa Kanaani. Kwa sababu ya 'mkono' wa Mungu wenye nguvu, wangukuwa 'kimya kama jiwe' (aya ya 16). Tunapokabili mambo fulani yasiyoweze kana, tunapohisi kwamba katika hali ngumu na hatujui tuelekee njia ipi, tunaweza kupata uhakikisho katika 'Wimbo wa Musa,' kwa kuwa unaadhimisha tukio kubwa katika historia ya watu wa Mungu."—*Andrews Bible Commentary*, "Exodus" (Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2020), uk. 214.

Maswali ya Kujadili

- 1 Kwa nini mara nyingi tunajikuta tukitenda kama Waebrania baada ya ukombozi wao wa kushangaza kutoka Misri, lakini kabla ya changamoto ya Bahari ya Shamu? Yaani, licha ya uthibitisho mwingi sana wa wema wa Mungu kwetu na wa uweza Wake, kwa nini bado inakuwa rahisi sana kuonesha, na hata kudhihirisha, upungufu wa imani?
- 2 Hata baada ya yote yaliyotokea, ikiwa ni pamoja na kufa kwa wazaliwa wa kwanza, kwa nini Farao bado aliendelea kuwafuatilia Waisraeli? Hili linapaswa kutuambia nini kuhusu jinsi ilivyo hatari kwa yeyote kati yetu kuwa na moyo mgumu kwa sababu ya dhambi (au kutenda dhambi)?
- 3 Ingawa sote tunakabiliana na majaribu ya kutisha nyakati fulani, wengi wetu tumekuwa na (na bado tuna) siku fulani nzuri sana, nyakati fulani nzuri sana, wakati hakuna jambo baya linalotupata au wapendwa wetu. Kwa nini tunapaswa kuona nyakati hizi kuwa ushahidi wa neema na ulinzi wa Mungu kwa sababu, hata hivyo, tunaelewa kwamba tunaishi katika eneo la "adui"? Yaani, kwa nini tunapaswa kukumbuka daima kumsifu Mungu nyakati nzuri, kwa sababu hatujui ni majanga/balaa gani tumeepushwa nayo?